REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 99. **Brașov, Lunĭ-Marțĭ 6 (19) Maiŭ.** **1903.**

Apponyi si audiența sa la palat.

Venirea Curții împĕrătescĭ și regescĭ la Budapesta s'a făcut de astă-dată cu mai mare sgomot ca altă-dată. S'au aranjat sĕrbărĭ estraordinare, s'au dat prânzurĭ și balurĭ strălucite. C'un cuvênt, s'a desfășurat multă pompă și nu erau micĭ așteptările, că monarchul în contactul personal cu somitățile partidelor din parlament va esercita o puternică influință în favorul guvernului, sprijinindu-l în stăruința de a afla cât mai curênd un desnodămênt al crisei provocate de obstrucțiune.

Unii aveau temerĭ ca nu cum-va estremii sĕ facă demonstrațiunĭ în presența Suveranului. Aceste temerĭ nu s'au împlinit. O singură demonstrație s'a făcut, care însĕ a fost tălmăcită mai mult ca o manifestație patriotică. Când adecă Dunărea strălucea într'o mare de luminĭ și palatul din Buda se marca în acésta scenerie feerică printr'o iluminație electrică admirabilă, în momentul când s'a arătat în balcon Majestatea Sa încunjurat de principii casei imperiale și de demnitarii Curții, musica militară dela palat a intonat imnul „Gott erhalte“. Atuncĭ două, trei minute după-ce s'au audit primele tacte ale imnului, au rĕsunat din mii de gurĭ ale poporațiunei, ce s'afla pe ambele țĕrmurĭ ale Dunării, acordurile imnului unguresc de Kölcsey. Se dice, că în urmă și musica militară dela palat a intonat acest imn. Atâta a fost tot.

Au lipsit manifestațiunile sgomotóse în public, dér s'a petrecut la balul Curții ceva neașteptat, ce a schimbat cu totul rolurile. După afirmațiunea chiar a unor diare guvernamentale, Majestatea Sa și moștenitorul tronului sĕ fi demonstrat față cu unii și alții dintre metadorii partidelor maghiare, carĭ erau presențĭ la bal, prin aceea, că nu i-au agrăit, cu alte cuvinte nu i-au băgat în sémă. Despre archiducele moștenitor se dice, că n'a vorbit cu nicĭ o somitate maghiară în afară de contele Ioan Zichy din partida poporală catolică.

Ceea ce a produs însĕ deocamdată cea mai mare sensație în cercurile parlamentare, mai ales în sînul grupului guvernamental al celor din fosta partidă națională, este faptul că Majestatea Sa, la cercul dela balul Curții, n'a onorat pe președintele camerei contele Apponyi cu o agrăire, fie cât de scurtă. Acésta a mâhnit pe Apponyi și pe cei din grupul sĕu așa de mult, încât în diua următóre a fost deja vorba, că Apponyi, privind acea nebăgare în sémă din partea monarchului ca un semn de disgrație, e hotărît sĕ-șĭ dea demisiunea ca președinte al camerei.

Au ținut conventicul toțĭ Apponyiștii din partida guvernamentală și au trimis la primul ministru Szell o deputație spre a se plânge de cele ce s'au petrecut. D-l Szell s'a cam spăriat, căcĭ o eventuală demisiune a președintelui actual al camerei ar fi adus cu sine o scisiune în sînul majorității, ceea ce în criticele momente de față ar fi fost fatal pentru guvern.

Spre a delătura acest pericol Szell s'a adresat îndată la Majestatea Sa și a și dobêndit ca Apponyi sĕ fie chemat la audiență la palat erĭ înainte de amédĭ, — audiență ce ar vré sĕ servéscă drept dovadă, că președintele camerei n'a cădut în disgrație și că neagrăirea lui la balul Curții a fost numai întêmplătóre.

Nicĭ n'a fost lucru puțin pentru ambițiosul și trufașul conte a fi trecut cu vederea de Suveran tocmai într'un moment, când el se credea mai mult ca orĭ și când omul situațiunei, țițina în jurul căreia se învârtesce și globul guvernamental și cel opozițional.

Intr'o asemenea clipită, când a fost convins, că numai el este omul, care va puté sĕ împace lupul cu capra și capra cu varza — Apponyi sĕ fie trecut cu vederea orĭ chiar înadins ocolit? Cine scie, ce efect vor fi produs asupra domnitorului atitudinea sa amicabilă față cu obstrucționiștii și primirile sĕrbătorescĭ ce le făcea deputațiilor unguresci, carĭ veneau sĕ protesteze în contra proiectelor militare?

Dér programul militar făimos al președintelui camerei cu planul de maghiarisare al regimentelor din Ungaria?

In puterea acestui program și a conivenței sale cu oposiția Apponyi se credea deja ministru-președinte al împăciuirii Nr. 2. Și de-odată o astfel de desilusiune!

Sĕ fi îndreptat și folosit ceva audiența de erĭ?

Qui vivra, verra!

Majestatea Sa și Apponyi. Joi a fost bal de curte în palatul din Buda. Au participat representanții tuturor statelor streine, miniștri comunĭ, miniștrii unguresci, archiducĭ și archiducese. Inainte de a se începe balul, Majestatea Sa a ținut *cercle.* A agrăit pe miniștrii, pe representanții înaltei aristocrații, diferite somitățĭ politice și militare. De două trei orĭ a trecut pe dinaintea contelui Albert *Apponyi,* presidentul dietei ungare, dér *nu i-a adresat nicĭ un cuvênt.* Faptul acesta a indispus grozav de tare pe sumețul conte și a produs mare consternațiune în sînul politicianilor maghiarĭ. Diarele unguresci, cu deosebire cele oposiționale, umplŭ colóne întregĭ ocupându-se de casul acesta, unele din ele relevând, cu Majestatea Sa a distins cu agrăirea pe „dușmanii causei naționale maghiare“ și n'a băgat în sémă pe aceia, carĭ s'au angajat a lupta pentru acéstă causă, între carĭ e și contele Apponyi. Unii susțin chiar, că Majestatea Sa ar fi voit sĕ-șĭ manifeste neplăcerea față cu rolul ce-l jócă Apponyi în chestiunea proiectelor și a pretensiunilor maghiare față cu armata, ar fi voit sĕ-l indispună și sĕ-l facă a se retrage de pe terenul politicei militante.

Cercurile șoviniste maghiare dau mare importanță casului, Kossuthiștii profită de el pentru a isbi în guvern, ba se șoptesce că Szell orĭ Fejérváry ar fi aceia, carĭ au descris rĕu la curte pe contele Apponyi. Era sĕ se facă o interpelație în dietă în afacerea acésta, Apponyi însĕ a rugat pe interpelant sĕ renunțe la planul acesta.

Se dice, că contele Apponyi ar fi amenințat, că-șĭ va da dimisia și-șĭ va depune chiar mandatul de deputat, décă nu i-se va da satisfacție. In urma acésta Coloman Szell a mișcat tóte pietrile, ca lucrul sĕ nu ajungă până la atâta. Ministrul president a fost primit Sâmbătă de Majestatea Sa și a mijlocit, ca pe ierĭ Duminecă sĕ fie primit în audiență privată contele contele Albert Apponyi. — Cu acésta penibilă afacere se crede că va fi luată de la ordinea dilei.

Altă supărare. Nu mai puțin indispuse sunt cercurile șoviniste maghiare din causa atitudinei ce a manifestat'o la același bal de curte archiducele moștenitor de tron *Francisc Ferdinand.* Archiducele *n'a fi vorbit cu nicĭ unul din aristocrații ungurĭ,* decât cu contele Ioan *Zichy,* conducĕtorul partidului poporal. Fapt este însĕ, că archiducele a convorbit și cu contele Tasilo *Festetich.* A doua di archiducele a părăsit Budapesta. Faptul acesta încă e viu comentat în pressa maghiară.

„Acum nicĭ eu nu mai sciu ce sĕ fac“. Cuvintele acestea le-ar fi dis Majestatea Sa către un magnat ungur la balul curții. Cuvintele sunt interpretate în diferite chipurĭ. Unii dic, că Majestatea Sa ar avé de gând sĕ abdică de tron. Presupunerea acésta însĕ e prea hazardată.

Crisă ministerială în Bulgaria. Din Sofia se anunță, că *cabinetul Daneff șĭ-a dat demisiunea* și principele Ferdinand i-a primit'o. Etă antecedențele:

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Mórtea mea.

(8) (Urmare).

De-odată îmĭ reamintiŭ totul. Pĕrul mi-se făcŭ măciucă de gróză, adevĕrul înfiorător mĕ străbătŭ ca un curent de ghiéță din creștet — pănă în tălpĭ. Din amorțéla letală, care m'a ținut încătușat atâtea ceasurĭ, m'am trezit la viéță nouă! — La viéță nouă? Inspăimêntător,... și eu! zăceam în cosciug — condamnat la mórte

Și trăiam, da, trăiam, mĕ puteam mișca, puteam pipăi cu mânile scândurile cosciugului. Da, trăiam: puteam sĕ-mĭ deschid gura, puteam sĕ strig, sĕ vorbesc. Și instinctiv strigaiŭ: Margareta! dér vocea mea avea în cosciugul de lemn un sunet atât de înspăimântător de răgușit, încât m'am spăriat de mine însu-mĭ. Dumnedeule! Sĕ fie adevĕrat? Puteam sĕ mĕ mișc, puteam sĕ țip, puteam sĕ strig, că trăiesc, ér vocea mea trebuia sĕ résune neaudită. Eram închis, îngropat, în pămênt, îngropat de viu!

Cu tóte acestea căutam a-mĭ sforța tótă puterea voinței, spre a mĕ liniști. Óre nu s'ar puté găsi vr'un mijloc, de a eși de aicĭ?

Visul meu începŭ din nou, puterea cugetării mele nu era încă destul de lămurită și confundam imaginația cu tunelul și peticelul albastru d'avalma cu realitatea mormêntului meu, în care eram aprópe sĕ mĕ asfixiez.

Cu ochiii sgâiițĭ, mĕ holbam în întunerec: póte voiŭ da de vr'o crăpătură, de vr'o gaură, de vr'o radă de lumină! — Insĕ numai scântei vedeam înaintea ochilor prin întunericul nepĕtruns, petece roșii, carĭ se făceau din ce în ce mai marĭ și apoi érășĭ dispăreau; apoi érășĭ nimica, o prăpastie négră fără fund.

Incetul cu încetul mi-se întórse claritatea cugetării și mĕ liberaiŭ de bălaurul, ce mĕ ținea încătușat; aveam nevoie de întrégа mea forță de cugetare, căcĭ voiam sĕ-mĭ încerc liberarea.

Inainte de tóte cel mai mare pericol îl vedeam în asfixiare, care mĕ amenința din ce în ce. Grație leșinului, în timpul căruia încetase orĭ-ce funcțiune organică, îmĭ fusese posibil a mĕ dispensa atât timp de aer, acuma însĕ, când inima începŭ sĕ bată érășĭ, când plămânii începură a funcționa din nou, acum trebuia sĕ mĕ asfixiez, décă nu isbutiam cât mai curênd a mĕ libera din situația înfricoșată. Pe lângă acésta suferiam grozav de frig și mĕ temeam, că voiŭ fi biruit de oboséla letală, ca și ómenii, carĭ sunt cotropițĭ de zăpadă și nu se mai pot ridica, ci trebue sĕ piară...

Și pe când mereu îmĭ repetam, că înainte de tóte trebue sĕ-mĭ păstrez liniștea internă, pentru a puté cugeta limpede și a-mĭ ajuta, simțiam cum în capul meu se iviau semne de nebunie.

Voiam însĕ și trebuiam sĕ fiu calm, și începuiŭ sĕ repet în mintea mea tot ce cetisem și audisem despre casurile analóge de înmormêntare. De sigur, m'au aședat într'un mormênt separat, și acésta îmĭ răpia orĭ-ce speranță; am vĕdut odată în orașul Nantes, că în mormintele colective la piciórele cosciugelor mai rĕmase un spațiu liber; acel spațiu — ar fi acum suficient, pentru a sparge o scândură din cosciugul meu și a scăpa, décă însĕ mĕ aflam într'un mormênt separat, eram încunjurat de un strat des de pămênt, care ar constitui o piedecă insurmontabilă! Și mai audisem, că în Paris mormintele au adîncimea de șése picióre. Cum sĕ străbat eu o massă atât de grósă de pămênt? Chiar décă aș isbuti sĕ crap acoperișul cosciugului meu, óre pămêntul nu va pĕtrunde la mine, ca năsipul și îmĭ va umplé ochii, gura? Și acésta ar fi o mórte și mai grozavă, o asfixiare în noroiŭ!

Intr'aceea pipăiam îngrijat împrejurul meu. Cosciugul era mare și puteam sĕ-mĭ mișc brațele cu ușurință. In acoperiș nicĭ o crăpătură. La drépta și stânga, scândurile erau ce e drept, prost giluite, însĕ tarĭ și resistente. Dĕdui cu mâna pe sub cap. Acolo găsii o scândurice pusă de-a curmezișul care nefiind bine întărită reușiiŭ cu o supremă forțare a o scóte din loc; prin apertura produsă ast-fel, simțiam pămêntul gras, lutos și umed. Aicĭ nu pu-

Vinerĭ fiind diua onomastică a prinţului Boriş, moştenitorul tronului bulgar, s'a oficiat în biserică un Te-deum, la care a asistat principele Ferdinand, miniştrii şi alţii. Când principele a întrat în biserică, el a trecut pe lângă miniştrii fără sĕ-i privéscă şi s'a purtat în mod ostentativ. Numai cu ministrul president Daneff a schimbat câteva cuvinte. După ceremonie apoi, toţĭ miniştrii s'au dus la palat spre a se înscrie în registrele depuse în vestibul. Dênşii începuseră deja a-se iscăli, când principele Ferdinand a apostrofat cu ton iritat pe Daneff, arătându-i pe ministrul Radeff: „Cum poţĭ sĕ permiţĭ unui om, care m'a insultat, sĕ vie în locuinţa mea? *Sĕ iésă afară!*“ Se dice, că acéstă scenă s'a petrecut cu iuţéla fulgerului. După amédĭ Daneff s'a dus la palat şi a presentat principelui demisiunea întregului cabinet.

Procesul pentru „agitaţie“

al pleotului I. Stupinianu.

Pledoaria apĕrătorului Dr. Iustin Pop.

Onorat tribunal!

Am stat pe gândurĭ mai ales după punerea sub acusare a clientului meu, óre nu mi-aşĭ puté îndeplini sarcina de apĕrător aşa fel, ca apreciind delictul după şablon, sĕ mĕ achit de datoria, ce am luat asupra mea, prin câte-va scurte observaţiunĭ.

Causa acestei esitărĭ Hamlet-iane n'a fost lipsa sentimentului de datorie, ci esperienţa ce am dobândit'o de atâtea-orĭ în trecut, vĕdênd că în procesele de agitaţie cum e şi acesta n'au avut efect nicĭ cele mai straşnice argumente, de óre ce epilogul lor — verdictele şi sentinţele — tóte au fost condamnatóre, aşa că marea surprisă întêmplată acum de curênd, când curtea cu juraţĭ din Budapesta a achitat pe aşa disul mare agitator slovac Svetozar Hurban în procesul ce i-s'a intentat pe motiv de agitaţie şi rĕsvrătire comisă prin articolul sĕu publicat în „Narodnie Noviny“ sub titlul „Tîmpirea copiilor“, — pentru noi, naţionalităţile trece de adevĕrat eveniment.

In cele din urmă însĕ totuşĭ am luat hotărîrea, sĕ analisez mai în detail acusarea, dându-mĭ silinţa în cursul pledoariei mele a revoca în memoria membrilor on. tribunal regesc unele idei şi principii, pe carĭ décă nu le-aşĭ releva, póte ar rĕmânea adormite şi nu ar fi cântărite la aducerea sentinţei.

O fac acésta înainte de tóte din causă, că afacerea asupra căreia vĕ veţĭ pronunţa, se reflectéză asupra întregei naţionalităţĭ române, al căreĭ membru sunt şi eu, se reflectéză asupra bisericei independente autonome gr.-catolice române al căreĭ credincios şi eu sunt, aşa că în cestiunea acésta sunt angajat şi eu personal în luptă, avênd, drept corolariu din cele de mai sus, a lămuri unele întrebărĭ cu onoratul for acusator.

Dér o fac acésta şi din motiv, că în membrii on. tribunal stimez nu numai pe criminaliştii înzestraţĭ cu sentimentul probat al dreptului, ci şi pe judecătorii cu concepţii superióre, carĭ chiar şi în procesele politice, ce şi de altmintrea nu sunt lipsite de interes, la pronunţarea sentinţei asupra culpabilităţii păstrézā în sufletul lor ca busolă obiectivitatea riguróśă a justiţiei.

Chiar şi rechisitoriul acusatorului public reg. încă mĕ îndémnă sĕ-mĭ desfăşor mai detailat reflexiunile mele de apĕrător.

On. tribunal regesc!

Spiritul timpului din secolul cel mare al revoluţiunei francese, cerea libertatea individului şi egalitatea înaintea legii. In tóte statele moderne, cerinţele acestea sunt satisfăcute.

Cu timpul, principiile de libertate şi egalitate au trecut de la individĭ la colectivităţile alcătuite de dênşii, la grupurile sociale. Invoc ca exemplu patenta de toleranţă, care a enunţat egala îndreptăţire a confesiunilor.

O basă mai înaintată în evoluţia firéscă a principiilor séu mai bine a cerinţelor de libertate şi egalitate este *principiul de naţionalitate**), despre care însuşi baronul Iosif Eötvös, cunoscut ca spirit elevat, dice că este resultanta legii progresului, care décă s'a generalisat, nu póte sĕ se suprime.

Şi ce este esenţa acestui principiu, care în ţéra nóstră este atât de perhorescat? Este pretensiunea unui popor ajuns la conscienţă şi legat prin originea, limba, obiceiurile, trecutul istoric şi tradiţiile comune, pretensiunea unei naţionalităţĭ cu un cuvênt, de a fi recunoscută ca egală şi egal îndreptăţită cu altă naţionalitate şi sĕ i-se permită posibilitatea desvoltării libere în cadrul individualităţii sale speciale naţionale, şi spre acest scop sĕ i-se acorde în viéţa de stat condiţiunĭ egale şi identice de existenţă cu ale altei naţionalităţĭ.

Principiul de naţionalitate este aşa dér desvoltarea mai departe a principiului de libertate şi egalitate, arătând trezirea conscienţei popórelor şi cunóscerea valorii propriei lor individualităţĭ. Şi de óre-ce simbólele timpului nostru sunt tocmai libertatea şi egalitatea şi de óre-ce valórea acestor simbole depinde tocmai de la valórea recunoscută a principiului de naţionalitate, étă de ce tocmai în interesul libertăţii şi egalităţii trebue sĕ respectăm şi apĕrăm principiul de naţionalitate.

Acest principiu de naţionalitate adĭ predomină spiritul timpului şi s'a înstăpânit chiar şi în Ungaria într'atâta, în cât s'a adus art. 44 de la 1868 séu legea naţionalităţilor**). El îşĭ are în sine însuşĭ îndreptăţirea de esistenţă şi valorarea sa, mai ales că naţionalităţile când formuléză pretensiunĭ faţă cu statul, acestea nu le cer ca cinste, de óre-ce ele în schimb ofer un mare contraserviciu: sângele şi averea la sarcinile publice.

Sciind, că pretensiunile ce tind la valorarea principiului de naţionalitate îşĭ au temeiul în drepturĭ tot atât de străvechĭ şi imprescriptibile, ca şi drepturile *cardinale* séu *drepturile omului*, inherente firei omenescĭ şi libertăţii individuale, suntem sigurĭ de biruinţa lor. Se repetă evenimentele istoriei: precum rĕsbóiele religióse n'au încetat, până nu s'a isbândit libertatea religiósă şi egala îndreptăţire confesională, nicĭ sforţările naţionale nu vor înceta, până nu se va ajunge ţinta. Căcĭ décă pentru un petec de pămênt are loc restituirea sumară în posesie şi cu mijlócele ce ni le dă dreptul, cerem remediare şi ne apĕrăm până la extrem, óre pentru drepturile naţionale sĕ nu fie *restitutio in integrum*?

Noţiunea desăvîrşită a principiilor de egalitate şi libertate, precum şi isbânda acelora nicĭ nu ni-o putem imagina, până ce drepturile de naţionalitate, aspiraţiunile ce constituesc sufletul şi spiritul popórelor, nu vor fi satisfăcute.

(Va urma)

*) V. Aurel C. Popovicĭ. „Principiul de naţionalitate“.

**) O ironie fină la faptul, că legea de naţionalităţi nu se esecută. — Nota apĕrătorului.

Turburările din Croaţia.

Telegraful aduce dilnic scirĭ despre escesele ce se petrec în Croaţia.

Locuitorii din Buccari şi comunele din împrejurime, au înscenat Joi séra o nouă demonstraţiune. Peste 600 de ómenĭ înarmaţĭ cu ciomege s'au adunat dinaintea edificiului primăriei din Buccari şi au spart ferestrile şi uşile închisorii. Primăria s'a vĕdut nevoită a ceda pretensiunilor mulţimei şi a libera pe cei arestaţĭ. Magistrul postal a telegrafiat la Fiume, cerând soldaţĭ. Au fost trimişĭ 30 de soldaţĭ.

Din *Agram* se telegrafézā, că la redacţiile diarului *„Obzor“* şi a celor-lalte diare oposiţionale s'au făcut perchisiţii domiciliare, confiscându-se diferite broşurĭ şi proclamaţii. In localul societăţii de cântărĭ *„Svoboda“* au fost arestate 10 persóne. O perchisiţie domiciliară s'a făcut şi la seminarul episcopesc. După perchisiţie fù arestat presidentul societăţii teologilor Francisc *Klinger*, la care s'au aflat mai multe esemplare dintr'o proclamaţie.

*

Pretutindenĭ în Croaţia s'a distribuit o proclamaţie tipărită în Basel (Elveţia). Proclamaţia atacă violent pe Banul Khuen-Hedervary. Poporaţiunea e îndemnată a-se ridica contra domniei maghiare în Croaţia şi a purta lupta cea mai înverşunată, cu preţul a orĭ-ce jertfe, contra actualului sistem. — Intr'o altă proclamaţie cu aceeaşĭ tendenţă, Banul croat e numit „conducĕtor de bandiţĭ“.

*

In cestiunea turburărilor croaţescĭ a ţinut în dieta ungară un remarcabil discurs deputatul croat *Tomasicĭ.* El a dis, între altele, că funcţionarii căilor ferate din Croaţia cea mai mare parte nu sciu nicĭ nemţesce, nicĭ croaţesce, ér cei ce sciu, nu vréu sĕ vorbéscă altă limbă, decât cea maghiară. Etă o causă a nemulţumirilor. Altă causă este réua situaţiune economică. Décă n'ar fi fost pusă pe tapet în Ungaria cestiunea militară, n'ar fi isbucnit turburările în Croaţia. Banii pentru agitaţiune merg în Croaţia *prin Ungaria.* Nu din Viena, nicĭ din mână militară austriacă vin aceştĭ banĭ.

In ce privesce proiectele militare, Tomasicĭ observă, că naţiunea croată iubesce pe German tot aşa ca şi deputatul Lengyel Zoltan. Décă naţiunea maghiară are drept la emblemele sale şi la limba sa, de aicĭ nu urméză ca sĕ-şĭ ajungă totdéuna scopul. Este adevĕrat, că un stat cu 20 milióne locuitorĭ are drept a-şĭ validita limba în armată. Când cele 20 milióne de locuitorĭ ai Ungariei, *vor fi toţĭ Maghiarĭ, atuncĭ póte sĕ-şĭ validiteze acest drept* şi atuncĭ nicĭ un croat, nu va avé nimic de dis contra.

Discursul lui Tomasicĭ a făcut cea mai bună impresiune în Croaţia, cu deosebire în Agram. Croaţii se bucură, că s'a aflat un deputat în dieta ungară, care sĕ spună Maghiarilor adevĕrul.

Chestiunĭ agrare.

II. Remedii.

(Urmarea a 8-a.)

La comasare este interesat şi are sĕ-şĭ dea cuvêntul sĕu adĭ nu numai inginerul de culturĭ orĭ geometrul, ci şi agronomul şi forestierul şi Banca, care le acordă creditul necesar la esecutarea amelioraţiunilor. De multe orĭ comasarea, ca sĕ se pótă esecuta în bune condiţiunĭ şi sĕ dea resultate trainice, nu se póte face la o singură comună în parte, orĭ pe un singur hotar, ci trebuesce începută şi pusă în esecutare de-odată la 2—3—4 comune, mai cu sémă când este la mijloc regularea unui curs de apă, secarea unor băltóce marĭ, carĭ se întind pe hotarul la 2—3 comune. Dându-le pe tóte de-odată în acord şi la o singură firmă orĭ antreprisă, vine mai ieftină pentru particularĭ şi comune şi dă resultate mai sigure, decât décă sunt 2—3 ingginerĭ, 2—3 sisteme diferite la fie-care.

Regularea unui curs de apă, orĭ gârle, la mijloc nicĭ că se póte face, fără de alta prealabilă în partea de sus a rîului, orĭ părĕului, şi altă simultană orĭ la scurt interval, în partea de jos a lui până la revĕrsarea lui în altă apă mai mare. Cade în sarcina forestierului combaterea şi stingerea teorenţilor în munte şi împedecarea mânărei nisipului şi petrişului de vale prin plan, plantaţiunile şi lucrările de artă, ce face el în munte, care ar puté sĕ cutropéscă şi acopere luncile bogate şi sĕ tempereze furia şi cursul apei, ca sĕ nu aducă nicĭ lemne, nicĭ blocurĭ de pétră orĭ bolovanĭ; în sarcina inginerului, ca sĕ facă în bune condiţiunĭ stavilare şi digurĭ, şi sĕ îngrijéscă de o descărcare uşóră a gârlei, fără a da loc la erosiunĭ şi potmolirĭ; în a agronomului determinarea şi clasificarea justă economică a pămêntului, pentru-ca cultivatorul particular sĕ se foloséscă cât mai mult şi mai bine de darurile gratuite ale naturei şi de tóte avantagele ce oferă posiţiunea terenului şi localitatea. Pentru băncĭ şi Societăţile de credit şi economii nu póte fi afacere mai sigură şi mai bănósă, decât a oferi la comune întregĭ şi societăţĭ de producţiune capitalul necesar pentru cumpĕrarea şi procurarea de păşune pentru vite, pentru facerea de livedĭ artificiale irrigate, unde natura se pretézā la acésta, carĭ sĕ se coséscă de 4–6 orĭ în an, sĕ nu aibă de a se teme nicĭ de secetă şi nicĭ de prea multă umiditate şi potmolirĭ, totul fiind regulat, orĭ prin punerea unor terenurĭ sterile în valóre şi făcêndu-le accesibile culturei şi folosinţei omului.

Prin combinarea şi esecutarea comasărei de odată la 2, 3—4—6 comune situate pe aceeaşĭ vale, gârlă şi curs de apă pe întréga întindere a lui, spesele nu se vin mai scumpe de 2—3—4 corónе de jugĕrul catastral, orĭ nicĭ atât, cu care ocasie se póte regula tot odată şi cursul şi vadul gârlei, ca numerósele prundurĭ, cotiturĭ cu năsip şi petrişurĭ, sĕ se transforme în livedĭ artificiale *supuse irigaţiunei*, ér lucrul manual, transporturile şi materialul de umplut are sĕ-l dea comuna, bine înţeles într'un timp când munca câmpului stagnézā, orĭ nu este urgentă. Spesele esecutărei se întorc cu prisosinţă în 3—4 anĭ.

Folósele sunt considerabile sub tóte raporturile.

---

team face nimica şi îmĭ părea acum rĕu de ostenéla ce mi-am dat.

Făcui acum o altă încercare: voiam sĕ sciu, décă nu cum-va se găsesce la drépta séu la stânga vr'un spaţiu şi începuiŭ sĕ bat cu nodurile degetelor păreţii cosciugului. Sunetul era pretutindenĭ acelaşĭ. Am bătut şi din picióre şi mi-se părea, că acolo sună ceva mai deschis. Póte era altă calitate de lemn?

Incepuiŭ a bocăni cu pumnii în păreţii cosciugului. Deóre-ce însĕ scândurile erau resistente, îmĭ luaiŭ în ajutor şi genunchii, ridicându-i în sus cât puteam. Lemnul nicĭ nu pârăia. Imĭ reculeseiŭ tóte forţele şi împingeam cu tot corpul, aşa că îmĭ pocniau ósele şi mĕ dureau, lemnul însĕ nu voia sĕ cedeze şi acum— mĕ copleşì un acces de nebunie.

Până în acest moment resistasem furiei, ce mĕ ispitia, în special suprimasem ţipetele, ce îmĭ steteau în gât şi mĕ sugrumau, căcĭ pricepeam eu, că îndată ce voiŭ începe a ţîpa, sunt perdut. Acum însĕ de-odată ţipam, urlam cât mĕ ţinea gura, nu mĕ mai puteam reţine, urletele isbucniau fără voia mea. Strigam după ajutor cu o voce, care îmĭ era strĕină şi care îmĭ mărea gróza cu fie-care strigăt, urlam, că nu vréu sĕ mor. Sgăriam lemnul cu unghiile şi mĕ svîrcoliam, ca o fiară închisă.

Cât a ţinut acest acces? Nu sciu, dér simt încă tăria implacabilă a cosciugului meu, care mĕ ţinea în închisórea sa crudă, şi împotriva căruia de géba me luptam, aud încă şi acuma strigătele mele şi suspinele desperate, carĭ rĕsunau lamentabil între cele patru scândurĭ. Sciu însĕ, că ultimul rest al raţiunei, ce-mĭ mai rĕmase mĕ consilia, sĕ fiu liniştit şi nu puteam.

O obosélă mare urmà după sĕlbatica isbucnire. Stăpânit de-o aţipélă durerósă, aşteptam mórtea. Scăparea era imposibilă, cosciugul acesta nu era de lemn, ci par-că era de piatră şi nicĭ decum nu voiŭ isbuti sĕ-l sparg. Şi siguranţa acésta mĕ descuragià, rĕmasăiŭ împăcat cu sórtea şi nu mai făcuiŭ nicĭ o încercare.

Dér acuma mai venì şi un alt chin pe lângă frig şi lipsa de aer se mai asocià fómea. Eram aprópe sĕ mĕ sfîrşesc, starea acésta nu mai era suportabilă.

Incercai cu degetul sĕ iau un bulgăraş de pămênt prin gaura, ce o făcusem şi mâncaiŭ acest pămênt, ceea-ce îmĭ mărì şi mai mult chinul. Imĭ muşcam braţele, dér n'aveam curagiul sĕ muşc mai tare, ca sĕ ţîşnéscă sângele ci strîngeam numai pielea între dinţĭ cu pofta lacomă şi sĕlbatică de a-mĭ adînci dinţii în ea.

O, cât de mult îmĭ doriam eu mórtea în acéstă óră! Tótă viéţa mea am tremurat de nimicirea totală, ér acum o doriam şi o invocam! Ce copilăresc lucru a fost din partea mea, de a mĕ teme de somnul fără visurĭ, de eternitatea plină de linişte şi întunerec, dór mórtea tocmai de aceea era bună, fiind-că nimicea viéţa cu o singură lovitură şi pentru tot-déuna. O, de aş puté dormi ca pietrile, de aş puté sĕ mĕ prefac în cenuşe şi sĕ nu mai fiu!

(Va urma).

Comuna politică câştigă prin regularea gârlei o mulţime de terenurĭ sterile, orĭ neproductive, ce se pun valóre şi cultură, şi prin sporirea producţiunei particulare se măresc şi venitele şi averea comunei, ea va avé păşuneşi pădure comunală unde nu avea, drumurĭ şi căi de hotar de întreţinut mai puţine de cât înainte, paza hotarului mai uşóră, fiind fie-care stăpân şi păzitor pe al sĕu. Proprietarii particularĭ vor fi enorm folosiţĭ cu vitele la păşunea comunală şi la cultura pământului de hrană şi fênaţurĭ, căcĭ nu vor alerga cu carul şi cu plugul fără de nicĭ un rost şi spor de colo până colo, ci avênd moşiórele lor date în locurĭ marĭ şi în figurĭ pătrate cu drumurĭ la ele — terenurile mai proprii pentru alte folóse d. e. unde sunt mai potrivite pentru fênaţe şi grădinĭ, terenul năsipos frundiş se vor transforma în fênaţurĭ irigate, ca sĕ nu mai depindă aşa uşor de secetă. Numai prin comasare şi întrunirea terenului arabil se câştigă enorm din spese.

(Va urma.)

Evenimentele din Balcanĭ.

Asupra evenimentelor mai nouĕ din Peninsula balcanică, telegraful aduce următórele scirĭ:

Depeşĭ din Sofia de la capii macedonenĭ spun, că localitatea Kawala e blocată, aşa că orĭ-ce comunicaţie e întreruptă cu acea parte. Se fac arestărĭ cu duiumul la Raslog, Melnic, Nevrokop, Petritsch şi Pianetshko. Munţii sunt plinĭ de ţĕranĭ fugiţĭ. Sosesc cu grămada fugarii în oraşele bulgărescĭ de la fruntarie.

Mitropolitul *Ilarion* de la Nevrokop a fost arestat în casa sa. Protopopul *Saew* de la Mehomia a fost de asemenea arestat şi transportat la închisóre.

Se asigură, că în ţinutul Raslog situaţiunea e spăimântătóre.

= Diarul „Neue Freie Presse“ află din Salonic, că s'a descoperit o nouă mină subterană, compusă din bombe marĭ cu fitilul puţin ars. Decă acéstă mină ar fi explodat, tóte casele de prin prejur, locuite de europenĭ, ar fi fost aruncate în aer. Din fericire, fitilul s'a stins, cu tóte că sub fitil se aprinseseră nisce cârpe stropite cu petrol.

= Se telegrafézá din Salonic, că o bandă bulgaro-macedonénă, de 50 de inşĭ, a dat asalt localităţii Giumaibala. Alergând trupele, s'a încins o luptă vie. Banda a aruncat cincĭ-decĭ de bombe. Totuşĭ, aprópe întrégа bandă a fost făcută prisonieră. Intre prisonierĭ se află doi foştĭ maiorĭ şi un fost locotenent din armata bulgară.

= O depeşă din Mitroviţa (Serbia veche) anunţă, că au fost arestaţĭ capii albanesĭ de acolo şi au fost trimişĭ în lanţurĭ la Constantinopol.

= O depeşă din Constantinopole spune, că trupele turcescĭ au tras câte-va focurĭ de tun contra Albanesilor de la Djakova. Nassir-paşa a sosit la Ipek.

= Scirĭ îngrijitóre sosesc din diferite vilaete din Macedonia, spunênd că Turcii ameninţă cum că au de gând sĕ dea aceeaşi lecţie populaţiunei bulgare, ca cea pe care au dat'o acum câţĭ-va anĭ Armenilor, şi că acéstă intenţiune ar fi bine primită de Sultan.

Nu se scie până în present, decă aceste ameninţărĭ sunt consecinţa iritaţiunei Turcilor, sĕu decă comitetele bulgare respândesc acest svon. In orĭ ce cas o masacrare de creştini ar corĕspunde intenţiunilor comitetelor revoluţionare şi din acéstă causă cercurile diplomatice au atras atenţiunea Porţei asupra acestui pericol, cerênd ca mĕsurĭ energice sĕ fie luate pentru a împiedeca aşa ceva.

= Se fac pregătirĭ pentru ca Duminecă, sĕ se ţină, în acelaşĭ timp, meetingurĭ în tóte oraşele şi localităţile maĭ marĭ ale Bulgariei.

— Diarul bulgar *„Dnewnik“* din Sofia, publică un sensaţional articol asupra atitudinei puterilor în chestiunea macedoneană. După scirĭ pe carĭ pretinde că le are din Petersburg, din cercurĭ oficióse, „Dnewnik“ afirmă esistenţa unei convenţiunĭ secrete între Rusia şi Italia, în vederea unei conflagraţiunĭ în Orient.

Decă evenimentele din Macedonia vor face inevitabilă o intervenţiune armată a Europei, cele două puterĭ semnatare ale tractatului în chestiune, se angajéză sĕ-şĭ servéscă reciproc interesele lor în imperiul otoman.

Italia va dobândi Albania.

Rusia va ocupa un alt teritoriu, care sĕ o apropie pe uscat de Constantinopole.

SCIRILE DILEI.

— 5 Maiŭ v.

Adunarea generală a casinei române din loc este convocată pe Duminecă în *11/24* Maiu a. c. la *3 óre p. m.* în localităţile casinei. Domnii membri sunt rugaţĭ a lua parte.

Serbarea dilei de 10 Maiŭ. Ca în toţĭ anii şi de astă-dată diua de 10 Maiŭ se va serba cu pompa obicĭnuită. In zorile dilei salve de tunurĭ se vor trage de pe Dealul Spirei. La órele 10 se va oficia un „Te-Deum“ la Mitropolie, la care vor asista MM. LL. Regele, Regina şi AA. RR. Principii Moştenitorĭ. La 11 şi jumĕtate, M. S. Regele va primi defilarea trupelor din corpul 2 de armată. Defilarea se va face în faţa statuei lui Mihaiŭ Vitézul. Séra va fi iluminaţie, ér musicile vor cânta pe tóte pieţele până la ora 1 nóptea. Lângă statua lui Mihaiŭ Vitézul se va construi de primărie o tribună mare şi alte patru în faţa Universităţii. Ministeriul de interne va construi o tribună în faţa Academiei, destinată corpului diplomatic senatorilor, deputaţilor şi magistraţilor. In partea dréptă a statuei ministerul de rĕsboiŭ va construi o mare tribună militară. Séra va fi o serbare la Teatrul Naţional. Vor cânta mai multe corurĭ de elevĭ şi eleve din şcólele secundare, sub conducerea maestrului G. Ionescu.

Regele şi Regina României îşĭ vor lua reşedinţa la Castelul Peleş, la 15 ale acestei lunĭ. AA. LL. Principii Moştenitorĭ nu vor lua reşedinţa la Castelul Foişor, decât la sfêrşitul lunei.

Director al gimnasiului din Năsĕud a fost ales în şedinţa comisiunei administratóre ţinută la 13 Maiu, d-l profesor Virgil *Şotropa*.

Andreiŭ Mureşianu turnat în ghips. Cetim în „Deşteptarea“ din Cernăuţĭ: In vitrina librăriei lui Romuald Schally din Cernăuţĭ se află o operă de artă, care represintă măréţa figură a bardului Andreiŭ Mureşianu. E opera valorosului sculptor (originar din Bănat) Ioan Pîşlea de la şcóla de specialitate din Câmpulung, care a modelat şi turnat în ghips pe redeşteptătorul Românimei din 1848. Tablou represintă în relief pe Andreiu Mureşianu, serios şi grav, stând în picióre şi declamând poesia sa „Deşteptă-te Române“, scrisă pe o hârtie, pe care o ţine în mâna stângă, pe când cu drépta gesticuléză. Cu piciorul stâng calcă pe codicele, care conţinea legea ruşinósei iobăgii, ér jos înaintea lui e un ţĕran român deşteptându-se din somnul secular şi rupênd cătuşele, în care genea legat. De dindĕrĕt sĕ ivesce sórele unei diminéţĭ senine, cătră care privesce cu încredere ţĕranul redeşteptat. Modelarea s'a făcut pe basa unui tablou vechiu. Tabloul este ţinut în cadre elegante de lemn de stejar sculptat, carĭ singure sunt de o valóre mare. Tabloul dimpreună cu cadrele are înălţime de peste un metru, ér lăţime de 80 cm. şi costă 40 coróne, trimis pachetat şi franco. Se póte comanda la d-l Pîşlea în Câmpulung. (Bucovina.)

Emil Caron la Braşov. In numĕrul 82 de la 13/26 Aprilie al diarului nostru am scris pe larg despre pictorul şi jurnalistul frances Emil *Caron*, care la 1900 a întreprins a face călĕtoria pe jos împrejuru lumei. Astădĭ d. Caron s'a presentat la redacţia nóstră şi ne-a spus, că vine din România, unde a ţinut conferenţe în oraşele T.-Severin, Craiova, Caracal, T.-Măgurele, Giurgiu, Bucurescĭ şi Ploieştĭ. D-sa este încântat de primirea cordială, ce i-s'a făcut în România. Mâne diminéţă d. Caron va trece érăşĭ Carpaţii, luând linia Buzĕu, Galaţĭ, Brăila, Bêrlad, Iaşĭ, de unde va trece apoi în Rusia.

Altă condamnare. La Curtea cu juraţĭ din Budapesta s'a judecat în 15 Maiu procesul intentat diarului „Narodnie Noviny“ pentru patru articole în care procurorul a găsit agitaţie contra unei clase. Acusat era Antoniu *Novak*. Acusatul fù condamnat la *1 lună închisóre de stat* şi 110 cor. amendă.

Nou advocat. D-l Dr. Laurenţiu *Nestor*, fiul venerabilului profesor Silvestru Nestor din Blaşiu, a depus în faţa comisiunei din Budapesta în diua de 14 Maiŭ esamenul de advocat cu succes fórte bun.

Agitaţia socialistă se continuă prin comunele românescĭ din Arad şi Bihor. Ca dovadă lăsăm sĕ urmeze scirĭ din fiţuica lui Saluşinsky:

„In Ocuriş a fost o adunare Duminecă trecută. La órele 11 s'a început adunarea. De preşedinte a fost ales P. Niculae, de notar M. Gábor. După acésta Saluşinsky într'o cuvêntare de 2 ciasurĭ a esplicat devisele socialdomocraţiei. Adunarea a decurs în pace şi linişte. *Adunare în Tinca.* Duminecă a fost adunare de popor în Tinca. Secretarul partidei, conducĕtorul Mezőfi s'a dus în persónă acolo, ca sĕ „lumineze“ poporul. Toţĭ Tincanii s'au alăturat de partida socialdemocrată reorganisată din Ungaria.“

Două mii de case distruse de incendii. La Zalesia în Galiţia, a bântuit un incediu teribil. Trei persóne au perit în flacărĭ. S'a calculat că în ultimele cincĭ sĕptĕmânĭ, incendiile au distrus în Galiţia două mii de case. Paguba totală trece de trei milióne de coróne.

Post de medic. Pentru ocuparea nou creatului post de medic comunal în Knéz comit. Timiş comună cu 1800 locuitorĭ românĭ, 1400 germanĭ, 140 sêrbĭ, s'a publicat concurs cu termin *până la 28 Maiŭ st. n.* alegerea va fi în 30 Maiu. Salar fix: 1200 cor. banĭ de locuinţă 200 cor. Celelalte venite se vor restabili prin învoire reciprocă în sensul art. XIV §. 145. 1876 A se adresa: *Szépe László* szolgabiró *Vinga* Temesmegye.

De la musica comunală. D. maestru de concerte Ernst Dietzmann de la musica comunală a fost angajat în aceeaşĭ calitate la musica din oraşul Marienbad.

Rectificare. In prim-articolul de Duminecă colóna II rêndul 11 în loc de: „la Stâna de Vale in Maramureş“ este a se ceti: „la Stâna de Vale şi în Maramureş“.

Un interwiev.

In diua de sf. George, după terminarea hirotonirei preasfinţitului episcop al diecesei Aradului *Ioan Ignatie Papp*, m'am presentat şi eu la reşedinţa metropolitană unde fiind primit în mod afabil din partea înaltului demnitar, mi-am presentat omagiile şi i-am adus sincere felicitărĭ pentru alegerea de episcop.

Dându-mi-se ocasiune de a mĕ întreţine câtva timp cu Prea Sânţia Sa, de pe faţa căruia radia o bucurie şi mulţămire, l'am întrebat:

— Cred că sĕvêrşindu-se alegerea Prea Sfinţiei Vóstre în împrejurările cunoscute, diecesa îşĭ va recâştiga liniştea şi veţĭ puté sĕ vĕ concentraţĭ tótă voinţa spre binele şi înflorirea ei, cu atât mai vêrtos, că alegerea Prea Sfinţiei Vóstre n'a fost influinţată din nicĭ o parte.

— Da, e adevĕrat, că faţă de nimenia n'am luat nicĭ un angajament, afară de acela ce mi-l dictéză interesele adevĕrate ale bisericei nóstre constituţionale, şi cred că avênd mână liberă, voiŭ puté sĕ lucru independent pentru binele diecesei. Pentru încetarea patimelor am dat anume un circular, ca sĕ se înceteze cu personalităţile, făcênd responsabil, sub grele urmărĭ, pe orĭ-care ar mai face personalităţĭ.

Pe lângă aceea că n'am nicĭ un angajament, de 20 de anĭ muncesc pe terenul bisericesc, şi în acest timp mi-a succes sĕ cunosc afacerile administrative ale diecesei mai bine ca orĭ-care altul. Materialicesce încă sunt independent şi sunt obicĭnuit cu felul meu de traiŭ simplu. Din graţia lui Dumnedeu sunt sănĕtos şi n'am pretenţii. Mĕ mulţumesc şi cu puţin şi sunt dedat cu tóte.

— Aceste calităţĭ Vĕ asigură într'adevĕr independenţă în împlinirea înaltei misiunĭ ce Creatorul V'a încredinţat'o şi vĕ oferă garanţii tarĭ pentru prosperitatea diecesei. Trecutul Prea Sânţiei Vóstre şi bunul nume ce-l aveţĭ, încă Vĕ sprijinesc în mod favorabil.

— Asupra numelui şi trecutului meu nu planéză nicĭ o umbră. Er în cât privesce puterile mele sufletescĭ, Părintele luminilor mĕ ve lumina, ca sĕ le pot face tóte bune.

— Rĕspunsul ce l'aţĭ dat astădĭ la alocuţiunea Inalt Preasfinţitului metropolit, când v'a predat cârja archierésсă, este plin de căldură şi enunţărĭ importante pentru viitórea activitate a Preasfinţiei Vóstre.

— L'am ţinut sub impresia momentului, căcĭ n'am avut timp sĕ meditez asupra punctelor cuprinse în alocuţiunea Preasânţitului metropolit.

După acest scurt interwiev, în decursul căruia noul Episcop s'a arătat fórte amabil, mi-am cerut permisiunea de a-l puté publica, ér P. S. Sa a consimţit cu observarea de a-l reproduce întocmai, fără nicĭ o împĕnare.

Din vorbele noului episcop se vede, că inima îĭ bate puternic pentru binele diecesei sale. E întrebare numai decă va întêmpina sprijinul recerut din partea acelora, carĭ au mers prea departe cu cultul personal?

Eu mĕ îndoiesc!

(De la Alba-Iulia).

Raportor.

Literatură.

In Editura librăriei Ciurcu, Braşov, au apărut:

„Iubiţĭ şi pe duşmanii voştri“, povestire localisată de Silvestru *Danilescu.* Preţul 50 banĭ.

— **„Vacanţii“,** comedie originală într'un act, de Maria *Baiulescu.* Preţul 40 banĭ.

— **„Istoria naturală“** pentru şcólele poporale, de Ioan *Dariu* şi Dómeţiu *Dogariu.* (Numĕróse ilustraţiunĭ în text). Preţul 80 banĭ.

Se pot procura de la numita librărie.

Subscrişii cu inimă înfrântă de durere aduc la cunoscinţa tuturor amicilor şi cunoscuţilor, că iubitul lor frate, nepot, cumnat şi unchiu **Dr. Iustin Colbazi** de Eormeniş, medic de regiment ces. şi reg. în regimentul de infanterie Nr. 64, decorat cu crucea de aur cu coróna pentru merite etc., a rĕposat subit la 15 Maiŭ st. n. a. c. séra la 8 óre în etate de 45 anĭ. Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale scumpului rĕposat se vor înmormênta în 17 Maiŭ st. n. la 3 óre postmeridiane din spitalul militar în cimiterul gr. cat. Orăştie, în 15 Maiŭ st. n. 1903. Simion Pop Mateiŭ, canonic metropolitan, ca unchiŭ. George Romanul, protopop gr. or., Dr. Vasilie Bologa, Dr. Ilie Beu, Locotenent Dombora, ca cumnaţĭ. Constantin de Colbazi, Sever de Colbazi, Valeria Beu n. Colbazi, Dora Dombora n. Colbazi, Octavia de Colbazi, ca fraţĭ. Valeria de Colbazi n. Papiu, Letiţia Bologa n. Papiu, Emilia Romanul n. Papiu ca cumnate. Teodor, Ionel, Emil, Ionel Miţi, Octavian, Aurel, Cornel, ca nepoţĭ.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Maiŭ n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	121.25
Renta de coróne ung. 4%	99.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	91 80
Impr. căil. fer. ung. in argint 4%	99.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonurĭ rurale ungare 3½%	200.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	157.—
Impr. ung. cu premii	100.65
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	100.50
Renta de argint austr.	121.15
Renta de hârtie austr.	101.10
Renta de aur austr.	93.40
Losurĭ din 1860.	153.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.50
Acții de-ale Băncei ung. de credit	730.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	670 25
Napoleondorĭ	19.07
Mărcĭ imperiale germane	117.05
London vista	239.72½
Paris vista	95.22
Note italiene	95.25
Rente de coróne austr. 4%	—.—

Cursul pieței Brașov.

Din 1 Maiŭ n. 1903

Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vend.	18.94
Argint român.	„	18.70	„	18.80
Napoleond'orĭ.	„	19.—	„	19 04
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	—.—	„	—.—
Mărcĭ germane	„	116 80	„	111 08
Lire turcescĭ	„	21.20	„	—.—
Scris fonc. Albina 5%		101.—	„	101.—

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 15 Maiŭ 1903.

Mesura seu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	13	30
„	Grâu mijlociu	13	10
„	Grâu mai slab	12	60
„	Grâu amestecat	9	30
„	Secară frumósă	7	80
„	Sĕcară mijlocia	7	60
„	Orz frumos	7	30
„	Orz mijlociu	7	—
„	Ovĕs frumos	5	20
„	Ovĕs mijlociu	5	—
„	Cucuruz	9	—
„	Mălaiu (meiŭ)	8	—
„	Mazăre	16	—
„	Linte	16	—
„	Fasole	15	—
„	Sĕmênță de in	17	—
„	Sĕmênță de cânepă	7	20
„	Cartofĭ	1	50
„	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	96
„	Carne de porc	1	12
„	Carne de berbece	—	72
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt	40	—
„	Seu de vită topit	62	—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 13 Maiŭ 1903

Seminţe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănățenesc	80	8.05	8.15
Grâu dela Tisa	80	7 90	8 05
Grâu de Pesta	80	7.95	8.10
Grâu de Alba regală	80	.—	.—
Grâu de Bácska	80	.—	.—
Grâu ungurese de nord	80	.—	.—
Grâu românesc	80	.—	.—

Seminţe vechĭ ori noue	Soiul	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara		70—72	6.30	6.40
Orz	nutreț.	60—62	6.15	6.25
Orz	de rachiu	62—64	5.90	6.10
Orz	de bere	64—66	5.70	5.80
Ovĕs		——	.—	.—
Cucuruz	bănățen	75	.—	.—
Cucuruz	alt soiu	78	—.—	—.—
Cucuruz	„ „			
Hirișcă			5.75	6.—

Producte div.	Soiul	Cursul (Prețul per 100 de chilograme) dela	până
Săm. de trifoiŭ	Luțernă ungur.	45.—	55.—
„	„ transilvană	—.—	—.—
„	„ bănățenă	—.—	—.—
„	„ roșia	54.—	60.—
Uleĭ de rapiță	rafinat duplu	—.—	—.—
Ulei de in		—.—	—.
Unsóre de porc	dela Pesta	77.—	77.50
„ „	dela țeră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	65.—	65 50
Prune	din Bosnia	11.50	11.75
„		—.—	—.—
Lictar	Slavon și Serbia	15.50	16.—
„	din Serbia în s.	11.50	11.75
Nucĭ	slavon nou	12.50	12.75
Gogoșĭ	sêrbesc	—.—	—.—
„	din Ungaria	—.—	—.—
Miere	ungurescĭ	—.—	—.—
„	serbescĭ	.—	—.—
Ceră	brut	—.—	—.—
Spirt	Drojdiuțe de s.	—.—	—.—

Nr. 3987—1903.

PUBLICAȚIUNE

referitóre la încassarea dării de cânĭ pe anul 1903.

Se aduce la cunoscința generală, că darea de cânĭ pe a. 1903 este prescrisă.

Tot de-odată se aduce prin acésta la cunoscința generală, că valórea marcelor de cânĭ ce sunt astădĭ în us, provĕdute cu Nr. an. 1902, la 1 Iunie a. c. încetă, și că în urmarea acésta cânii carĭ nu vor fi provĕdụțĭ cu mărcile valabile ale anului 1903, începênd dela 3 Iunie încolo vor fi prinșĭ de hînghieriu orașului.

Marcele de cânĭ cele nouĕ se pot scóte dela casa perceptoratului orășenesc.

Darea de cânĭ se plătesce pentru fie-care câne, care este mai bĕtrên de 3 lunĭ și se numĕră deodată pe anul întreg, atuncĭ când se scóte marca după următórea taxare socotită pe un an:

a) pentru cânii de lux 16 cor.,

b) pentru cânii de vênat, décă posesorul are carte de vênat 2 cor.,

c) pentru fie-care câne menit se păzéscă casa și ținut în spațiu închis 2 coróne și pentru un șobolar (Ratler) 2 cor.

Se observă înse, că în întravilanul orașului se plătesce pentru un câne de curte 2 cor., ér' în estravilanul orașului pentru câte 2 cânĭ de curte, seu pentru 2 cânĭ de turmă, în fine pentru 3 cânĭ de turmă, aflătorĭ la pășunea de pădure, se plătesce câte 2 corone dare.

Strĕinii călătorĭ, carĭ cercetéză Brașovul și petrec aicĭ mai mult de 8 ḑile, au se plătéscă pentru fie-care câne cel posed 2 cor.; plata este a se face înainte la perceptoratul orășenesc

Până atuncĭ, până când nu și'a plătit taxa, are se-l provadă cu botniță și se-l ducă cu sine legat de sforă.

Brassó, 14 Maiŭ 1903.

1-2.(670) *Perceptoratul orășenesc*

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiŭ st. n. 1903.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·20 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·13 min. séra.
IV. Tr. accel. la órele 10·26 m. séra.

Dela Brașov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 5·14 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
V. Tren mixt la órele 6·50 séra.

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătura cu Tușnad la óra 9.18, cu Ciuc Gyimes și Ciuc-Szereda, la oră 10.46 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·40 min. a. m.
III. Trenul de per. la óra 3·— m. p. m.

Dela Brașov la Zĕrnescĭ (gar. Bartolomeiu

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 3·44 min. p. m.
III. Trenul mixt la óra 9.47 m. séra.
IV. Trenul mixt la óra 6·14 m. dim. (Numai dela 1 Iunie Dumineca și în serbătorĭ).

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óre 8·40 mim. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·— min. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Gyimes.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

I. Tren accel. la órele 5·07 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Clușiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Brașov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·41 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
V. Tr. accel. la órele 10·14 m. séra.

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brasov:

I. Trenul de persóne la óre 8 25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 3·20.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6·27 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zĕrnescĭ la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.
III. Trenul mixt la óra 8·18 séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Brașov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·27 min. séra. (Are legătură cu Tușnad-Ciuc-Gyimes.)
IV. Trenul mixt la órele 10.05 m. séra.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.